

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่*
EFFECTIVE MANAGEMENT MODEL DEVELOPMENT FOR INTERNAL QUALITY
ASSURANCE SYSTEMS WITHIN OF PILOT SCHOOLS IN EDUCATIONAL INNOVATION
AREAS IN CHIANG MAI PROVINCE

สายัณห์ คำลือ*, สำเนา หมั่นแจ่ม, ธนัต บุญชัย, ชูชีพ พุทประเสริฐ

Sayan Kamlue*, Samnao Muenjaem, Thanat Boonchai, Choocheep Puthaprasert

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai, Thailand

*Corresponding author E-mail: sayan13139819@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ 2) สร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ และ 3) ประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านประกันคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา รวม 157 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกประชุมเชิงปฏิบัติการ แบบตรวจสอบและแบบประเมินรูปแบบและคู่มือ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับสูงทุกด้าน ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.96$) โดยด้านการวิเคราะห์องค์กรและการกำหนดวิสัยทัศน์มีค่าสูงสุด 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีระดับสูงทุกด้าน ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.91$) โดยด้านรูปแบบการบริหารจัดการและเทคโนโลยีมีค่าสูงสุด 3) แนวทางการบริหารจัดการ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ วิเคราะห์องค์กรกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ กำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ กำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จ (KPI) จัดทำแผนปฏิบัติการ จัดทำระบบบริหารคุณภาพการศึกษา กำกับ ตรวจสอบ ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพ และวิเคราะห์ผลกำหนดแนวทางปรับปรุงระบบและรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน 4) รูปแบบ คู่มือมี 7 องค์ประกอบหลัก คือ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต แนวทางการประเมิน เงื่อนไขความสำเร็จที่ชัดเจน และ 5) ผลการประเมินรูปแบบ คู่มือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ เป็นประโยชน์ในระดับสูง

คำสำคัญ: รูปแบบการบริหารจัดการ, การบริหารจัดการสถานศึกษานำร่อง, ระบบประกันคุณภาพภายใน, พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

Abstract

This research aims to: 1) Study the problems, related factors, and guidelines for the management of the internal quality assurance system of pilot schools in the Chiang Mai Education Innovation Area; 2) Develop a model and manual for effective internal quality assurance system management; and 3) Evaluate the model and manual for effective internal quality assurance system management. A mixed-methods research approach was employed, comprising both quantitative and qualitative methods. The Information group comprised 157 individuals, including teachers, experts, specialists, and stakeholders in educational quality assurance and developing internal quality assurance systems in educational institutions, selected through purposive sampling. The research instruments used were questionnaires, interviews, workshop recording, validation, and evaluation forms for the model and manual. Quantitative data were analyzed using mean, standard deviation, and percentage, while qualitative data were analyzed through content analysis. The research findings revealed that: 1) The problems in managing the internal quality assurance system were at a high level in all aspects ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.96$), with organizational analysis and vision setting being the most significant; 2) All related factors were at a high level ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.91$), with the highest being management models and technology; 3) The management guidelines consisted of seven steps: organizational analysis and vision and mission setting; defining key success factors; setting key performance indicators (KPIs); formulating action plans; establishing the educational quality management system; supervision, inspection, evaluation of effectiveness and efficiency; and analysis and improvement planning and reporting of the internal quality assurance results. 4) The model and manual consisted of seven main components: principles of the model, objectives of the model, inputs, processes, outputs, evaluation guidelines, and clear success conditions; and 5) The evaluation results indicated that the model and manual were accurate, appropriate, feasible, and highly beneficial.

Keywords: Management Model, Pilot School Administration, Internal Quality Assurance System, Education Innovation Area

บทนำ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่สอดรับศตวรรษที่ 21 โดยให้ความสำคัญกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งต้องแยกจากการประเมินและรับรองคุณภาพ และมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562) ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีบทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 47 และ 48 กำหนดให้ทุกสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การประเมินคุณภาพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า บางแห่งสามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับรางวัล IQA Award ซึ่งเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่น ๆ แม้สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาหลายแห่งจะมุ่งพัฒนาคุณภาพ แต่ยังมี

ข้อจำกัดด้านการบริหาร เช่น ความไม่ต่อเนื่องจากการโยกย้ายผู้บริหาร ส่งผลให้คุณภาพนักเรียนไม่สม่ำเสมอ เพราะยังอิงกับทักษะเฉพาะตัวของผู้บริหารมากกว่ารูปแบบที่มีประสิทธิภาพ จึงควรถอดบทเรียนจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2564 และกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษานำร่องสามารถพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในให้เข้มแข็งและสอดคล้องบริบทของตน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2562) โดยพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 กำหนดให้สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 141 โรงเรียน บริหารงานตามกฎหมายดังกล่าว มาตรา 37 ระบุให้จัดระบบประกันคุณภาพภายใน ประเมินผลสัมฤทธิ์ผู้เรียน และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาประจำปี ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการนโยบายกำหนด (สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2562) ทั้งนี้ สถานศึกษานำร่องต้องพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ตามกรอบที่กำหนดไว้ (ประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา, 2564)

ดังนั้น ระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องจึงมีความสำคัญในการตรวจสอบ ประเมิน และพัฒนาคุณภาพ เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ ควรดำเนินงานให้สอดคล้องกับกรอบสถานศึกษาและแนวทางบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management: RBM) ที่เน้นผลลัพธ์ทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559) เมื่อสถานศึกษานำร่องสามารถบรรลุผลตามเกณฑ์ จะถือว่าผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษา ซึ่งเป็นการยืนยันมาตรฐานคุณภาพของสถานศึกษา

ผู้วิจัยศึกษากฎหมาย แผนนโยบาย และทฤษฎีการบริหาร พบว่า ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกลไกที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามมาตรฐานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอิงตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและแนวทางการประกันคุณภาพในพื้นที่นวัตกรรม รวมถึงแนวคิดด้านการบริหาร การมีส่วนร่วม และ RBM ซึ่งสามารถสังเคราะห์เป็น 9 ขั้นตอน ได้แก่ การวิเคราะห์องค์กร กำหนดเป้าหมาย วางแผน จัดทำระบบบริหาร (QM1-QM4) และการประเมินปรับปรุง จากการศึกษาในกลุ่มประชากร พบว่า ทั้ง 9 ขั้นตอนมีสภาพปัญหาในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.96 ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาระบบที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมถึงเป็นต้นแบบให้สถานศึกษาอื่นนำไปปรับใช้ตามบริบทของตนเอง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้ดำเนินการตามกระบวนการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ตามแผนการดำเนินงาน ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่ ผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดเป็นโรงเรียนทั่วไปเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 74 คน และโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 24 คน รวม 98 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) ได้จำนวน 80 คน แต่งานวิจัยนี้ใช้จำนวนประชากรทั้งหมด จำนวน 98 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จำนวน 7 ข้อ ตอนที่ 2 สภาพปัญหาการบริหารจัดการฯ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการฯ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-End) จำนวน 5 ข้อ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาจัดทำร่างแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) 2) นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความถูกต้องด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และ 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามด้านความเที่ยง (Reliability) กับผู้รับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach, L. J., 1990) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.87 แล้วนำมาจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 98 คน โดยใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google form ตามระยะเวลาที่กำหนด และติดตามทางโทรศัพท์

5. สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Best, J. W. ดังนี้ ระดับต่ำ ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 ระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 ระดับสูง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 (Best, J. W., 1997) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพของข้อเสนอแนะด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ประกอบด้วย ตัวแทนผู้บริหารการศึกษาที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษานำร่อง จำนวน 4 คน ตัวแทนศึกษานิเทศก์

ผู้รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 คน และตัวแทนครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 4 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งพัฒนาขึ้นเพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยครอบคลุม 10 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การวิเคราะห์บริบทองค์กร การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และแผนงานตามแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ (CSF) และตัวชี้วัดผลสำเร็จของการจัดการศึกษา (KPI) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและการพัฒนาหลักสูตร การตั้งค่าเป้าหมาย การจัดทำระบบบริหารคุณภาพการศึกษา การติดตามและประเมินประสิทธิภาพ การดำเนินงาน การวิเคราะห์ผลเพื่อปรับปรุงระบบ และการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ 1) จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) 2) นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องและความถูกต้องด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) พบว่า มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วนำมาจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน ในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

5. วิเคราะห์ข้อมูลผลการสัมภาษณ์ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ 1) ตัวแทนผู้บริหารการศึกษาที่รับผิดชอบด้านการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 1 คน 2) ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษานำร่องฯ ที่เคยได้รับรางวัลการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน (IQA AWARD) ระดับดีเด่น ถึง ยอดเยี่ยม จำนวน 3 คน 3) ตัวแทนศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 4 คน 4) ตัวแทนนักวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 3 คน และ 5) ตัวแทนผู้ประเมินภายนอก จำนวน 1 คน โดยเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ไม่เข้ากับการศึกษาในระยะที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 2) แบบ (ร่าง) รูปแบบและคู่มือฯ

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้ 1) สร้างแบบบันทึกการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) 2) สร้างแบบ (ร่าง) รูปแบบและคู่มือฯ เพื่อใช้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการร่างรูปแบบและคู่มือต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กับตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน 2) สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) สังเคราะห์และยกร่างรูปแบบและคู่มือฯ เพื่อนำไปตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมในขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายใน ที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือฯ ดำเนินการประเมินและตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) จำนวน 5 คน ตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ ผู้บริหารการศึกษาที่รับผิดชอบด้านประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษานำร่องที่เคยได้รับรางวัลการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายใน (IQA AWARD) ระดับ ดีเด่น ถึง ยอดเยี่ยม จำนวน 2 คน และนักวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ซ้ำกับผู้ทรงคุณวุฒิ ในระยะที่ 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ สร้างแบบตรวจสอบรูปแบบและคู่มือฯ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อนำไปเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบตรวจสอบรูปแบบและคู่มือฯ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวแทนผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) จำนวน 5 คน รูปแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google form ตามระยะเวลาที่กำหนด และติดตามทางโทรศัพท์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ และหาผลรวมด้านความถูกต้องและด้านความเหมาะสม

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้ ตัวแทนผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษานำร่องฯ จำนวน 6 คน ตัวแทนครู จำนวน 6 คน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คน ตัวแทนศึกษาธิการจังหวัด จำนวน 2 คน ตัวแทนคณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 คน ตัวแทนศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน ตัวแทนนักวิชาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 คน ตัวแทนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

3. วิธีการสร้างเครื่องมือ แบบประเมินรูปแบบและคู่มือฯ ดังนี้ สร้างแบบประเมินรูปแบบและคู่มือฯ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อนำไปเก็บข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบประเมินรูปแบบและคู่มือฯ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามคุณสมบัติที่กำหนด รูปแบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google form ตามระยะเวลาที่กำหนด และติดตามทางโทรศัพท์

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินรูปแบบและคู่มือด้านความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลผล เพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Best, J. W. ดังนี้ ระดับต่ำ ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.33 ระดับปานกลาง ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.34 - 3.66 ระดับสูง ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.67 - 5.00 (Best, J. W., 1997)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการประเมิน	สภาพปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. การวิเคราะห์องค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ	4.21	1.05	มาก
2. การกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (CSF)	4.07	0.90	มาก
3. การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการจัดการศึกษา (KPI)	4.11	0.94	มาก
4. การจัดทำแผนปฏิบัติการและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.18	0.93	มาก
5. การตั้งเป้าหมาย	4.18	0.96	มาก
6. การจัดทำระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา	4.08	0.91	มาก
7. การกำกับ ตรวจสอบ ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพ	4.10	0.97	มาก
8. การวิเคราะห์ผล กำหนดแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา	4.10	0.89	มาก
9. การรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.14	0.93	มาก
รวม	4.13	0.96	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงว่า สภาพปัญหาในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$, $\sigma = 0.96$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวิเคราะห์องค์กร วิสัยทัศน์ และพันธกิจ ($\mu = 4.21$) รองลงมา คือ การตั้งเป้าหมาย และการจัดทำแผนพัฒนาหลักสูตร ($\mu = 4.18$) ด้านอื่น ๆ เช่น การรายงานผล การกำหนด KPI การประเมินผล และการวิเคราะห์ปรับปรุงระบบ ล้วนมีระดับมากเช่นกัน

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการประเมิน	สภาพปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
ปัจจัยภายใน ตามกรอบ 7s McKinsey			
1. ด้านโครงสร้าง (Structure)	4.15	0.96	มาก
2. ด้านกลยุทธ์ของหน่วยงาน (Strategy)	4.22	0.99	มาก
3. ด้านระบบในการดำเนินงานของหน่วยงาน (Systems)	4.20	0.96	มาก
4. ด้านรูปแบบ แบบแผนหรือพฤติกรรมในการบริหารจัดการ (Style)	4.23	0.96	มาก
5. ด้านบุคลากร/สมาชิกในหน่วยงาน (Staff)	4.21	0.89	มาก
6. ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคลากร (Skills)	4.18	0.93	มาก
7. ด้านค่านิยมร่วมกันของสมาชิกในหน่วยงาน (Shared Values)	4.22	0.93	มาก
รวม	4.20	0.94	มาก

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
ปัจจัยภายนอก (C-PEST Analysis)			
1. ด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ (Customer Behaviors)	4.17	0.94	มาก
2. ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors)	4.18	0.92	มาก
3. ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors)	3.98	0.93	มาก
4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Social-cultural Factors)	4.12	0.87	มาก
5. ด้านเทคโนโลยี (Technological Factors)	4.22	0.80	มาก
รวม	4.13	0.91	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพแบ่งเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยภายในและภายนอก โดยปัจจัยภายใน อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.20, \sigma = 0.94$) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านรูปแบบการบริหาร (Style), กลยุทธ์ (Strategy), ค่านิยมร่วม (Shared Values), บุคลากร (Staff), ระบบงาน (Systems), ทักษะ (Skills) และโครงสร้างองค์กร (Structure) ตามลำดับ ขณะที่ ปัจจัยภายนอก ก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\mu = 4.13, \sigma = 0.91$) โดยเทคโนโลยี (Technological Factors) เป็นปัจจัยที่มีผลสูงสุด รองลงมา คือ ปัจจัยทางการเมืองและกฎหมาย พฤติกรรมผู้รับบริการ สังคมวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมาก

สำหรับผลการศึกษานวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่อง ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพด้วยการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในทุกประเด็น ได้แก่ 1) การวิเคราะห์บริบทองค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ 2) การกำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ (CSF) 3) การกำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการจัดการศึกษา (KPI) 4) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบท 5) การตั้งเป้าหมาย 6) การจัดทำระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา 7) การกำกับ ตรวจสอบ ประเมินประสิทธิผลและประสิทธิภาพ 8) การวิเคราะห์ผล กำหนดแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา และ 9) การรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. ผลการสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) พบว่า (ร่าง) รูปแบบ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย การประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการวงจรคุณภาพ การบริหารมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการ (Process) ตามแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่อง 5) ผลผลิต (Output) 6) แนวทางการประเมิน และ 7) เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ โดยที่ประชุมเห็นว่าควรเพิ่มแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ไว้ในด้านปัจจัยภายใน ส่วน (ร่าง) คู่มือ ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาส่วนที่ 3 ส่วนสรุป และภาคผนวก

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการตัดสินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการตรวจสอบ	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			
	ถูกต้อง		เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หลักการของรูปแบบ	5.00	100.00	5.00	100.00
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	5.00	100.00	5.00	100.00
3. ปัจจัยนำเข้า (Input)				
ปัจจัยภายใน	4.50	90.00	4.50	90.00
ปัจจัยภายนอก	5.00	100.00	5.00	100.00
4. กระบวนการ (Process)	4.88	97.60	4.88	97.60
5. ผลผลิต (Output)	5.00	100.00	5.00	100.00
6. แนวทางการประเมิน	5.00	100.00	5.00	100.00
7. เงื่อนไขความสำเร็จ	5.00	100.00	5.00	100.00
รวมเฉลี่ย	4.92	98.45	4.92	98.45

จากตารางที่ 3 แสดงว่ารูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพฯ ในภาพรวมมีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 98.45 โดยหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ปัจจัยภายนอก ผลผลิต (Output) แนวทางการประเมิน และเงื่อนไขความสำเร็จ มีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 100 กระบวนการ (Process) มีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 97.60 ส่วนปัจจัยภายใน มีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 90.00

ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ปัจจัยภายในด้านแผนยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ควรกำหนดให้เป็นปัจจัยภายนอก ส่วนแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรปรับจาก 9 ขั้นตอน เป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์องค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ 2) กำหนดปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ 3) กำหนดตัวชี้วัดผลสำเร็จของการจัดการศึกษา (KPI) 4) จัดทำแผนปฏิบัติการของสถานศึกษานำร่อง 5) จัดทำระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา 6) กำกับ ตรวจสอบ ประเมิน ประสิทธิภาพและประสิทธิผล และ 7) วิเคราะห์ผล กำหนดแนวทางการปรับปรุงระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษานำร่อง

ตารางที่ 4 ผลการตรวจสอบคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการตรวจสอบ	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			
	ถูกต้อง		เหมาะสม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ส่วนนำ	5.00	100.00	5.00	100.00
2. ส่วนเนื้อหา	5.00	100.00	5.00	100.00
3. ส่วนสรุป	4.79	95.76	4.79	95.76
4. ภาคผนวก	5.00	100.00	5.00	100.00
รวมเฉลี่ย	4.95	98.94	4.95	98.94

จากตารางที่ 4 แสดงว่า คู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพในภาพรวมมีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 98.94 โดยส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และภาคผนวก มีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 100 ส่วนสรุป มีความถูกต้องและมีความเหมาะสม ร้อยละ 95.76

5. ผลการประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยตัวแทนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ดังนี้

ตารางที่ 5 ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. หลักการ	4.60	0.56	มากที่สุด	4.69	0.48	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.63	0.49	มากที่สุด	4.67	0.50	มากที่สุด
3. ปัจจัยนำเข้า	4.50	0.68	มากที่สุด	4.60	0.53	มากที่สุด
4. กระบวนการ	4.68	0.47	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
5. ผลผลิต	4.72	0.45	มากที่สุด	4.75	0.44	มากที่สุด
6. แนวทางการประเมินรูปแบบ	4.52	0.51	มากที่สุด	4.58	0.50	มากที่สุด
7. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.71	0.51	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.62	0.52	มากที่สุด	4.68	0.48	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 แสดงว่ารูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพในด้านความเป็นไปได้ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.63$, $\sigma = 0.56$) โดยองค์ประกอบที่ได้รับค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเรียงตามลำดับ ได้แก่ ผลผลิต เงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการ วัตถุประสงค์ หลักการ แนวทางการประเมิน และปัจจัยนำเข้า ขณะที่ด้านความเป็นประโยชน์ ก็อยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.48$) โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ผลผลิต เงื่อนไขความสำเร็จ กระบวนการ หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า และแนวทางการประเมินรูปแบบตามลำดับ

ตารางที่ 6 ผลการประเมินคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน					
	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ส่วนที่ 1 บทนำ	4.62	0.62	มากที่สุด	4.65	0.49	มากที่สุด
ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐาน	4.73	0.52	มากที่สุด	4.77	0.43	มากที่สุด
ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.76	0.43	มากที่สุด
ส่วนที่ 4 ภาคผนวก	4.73	0.52	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.71	0.50	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 แสดงว่าคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ ด้านความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.50$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐาน และส่วนที่ 4 ภาคผนวก ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.52$) ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการ ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.49$) และส่วนที่ 1 บทนำ ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.62$) ส่วนด้านความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ที่สุด ($\mu = 4.74$, $\sigma = 0.45$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ส่วนที่ 2 ความรู้พื้นฐาน ($\mu = 4.77$, $\sigma = 0.43$) ส่วนที่ 3 รูปแบบการบริหารจัดการ ($\mu = 4.76$, $\sigma = 0.43$) ส่วนที่ 4 ภาคผนวก ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.45$) และส่วนที่ 1 บทนำ ($\mu = 4.65$, $\sigma = 0.49$)

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำมาอภิปรายผลในประเด็นสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าขององค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยครั้งนี้โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาสภาพปัญหา ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่กำลังเผชิญกับความท้าทายในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ใน ระดับมาก ประเด็นที่น่าสนใจ คือ ปัญหาที่มีระดับสูงสุด คือ การวิเคราะห์องค์กร กำหนดวิสัยทัศน์ และพันธกิจ ซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดของการบริหารจัดการองค์กร การค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาไม่ได้อยู่ที่การขาดความพยายามในการปฏิบัติงานประจำวัน แต่อยู่ที่การขาดทิศทางเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สัมมา รัตนธัย, วิโรจน์ สารรัตน์ ที่เน้นย้ำว่าการบริหารการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มต้นจากจุดหมาย (end) หรือเป้าประสงค์ที่ชัดเจน หากปราศจากวิสัยทัศน์และพันธกิจร่วมกันแล้ว การดำเนินงานในส่วนอื่น ๆ ย่อมขาดเอกภาพและไร้ทิศทาง นำไปสู่สภาวะที่คุณภาพการศึกษาขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของผู้บริหารแต่ละคนและเกิดหลุมอากาศในช่วงเปลี่ยนผ่านผู้บริหาร (สัมมา รัตนธัย, 2560); (วิโรจน์ สารรัตน์, 2566)

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ “รูปแบบ แบบแผน หรือพฤติกรรมในการบริหารจัดการ (Style)” หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งตามทฤษฎีภาวะผู้นำ (Leadership Theories) ผู้นำเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กร โดยต้องกำหนดแบบแผนและเทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน (สัมมา รัตนธัย, 2560) อย่างไรก็ตาม การพึ่งพาผู้นำเพียงคนเดียวอาจทำให้ระบบไม่ยั่งยืน ทางออก คือ การสร้างรูปแบบหรือระบบบริหารจัดการที่เข้มแข็ง ให้การปฏิบัติที่เป็นเลิศกลายเป็นวัฒนธรรมองค์กร ไม่ว่าผู้บริหารจะเป็นใครก็ตาม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี ที่พบว่าองค์กรนวัตกรรมให้ความสำคัญกับบุคลากร การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ วิสัยทัศน์ร่วม โครงสร้างองค์กรสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี, 2560)

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ “เทคโนโลยี (Technological Factors)” ซึ่งสะท้อนแรงกดดันจากยุคดิจิทัล และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562 ที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและใช้เทคโนโลยียกระดับคุณภาพการศึกษา โดยสถานศึกษาตระหนักถึงเทคโนโลยีแต่ยังขาดกรอบบริหารจัดการระบบ (พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562, 2562) และ Darmaji, D. et al. ชี้ว่าโรงเรียนที่ใช้เทคโนโลยีร่วมกับเกณฑ์ชัดเจน เช่น KKM และระบบนิเทศติดตามแบบ PDCA สามารถสร้างชื่อเสียงระดับชาติและนานาชาติ สนับสนุนแนวทาง Results-Based Management (RBM) ในการตั้งเป้าหมายติดตามผลอย่างเป็นระบบในพื้นที่นวัตกรรม (Darmaji, D. et al., 2020) สภาพการณ์เหล่านี้พิสูจน์ความจำเป็นในการพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการใหม่ โดยเฉพาะรูปแบบที่ใช้หลัก RBM เน้นเป้าหมายและตัวชี้วัดชัดเจน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเสนอ เพื่อช่วยสถานศึกษาก้าวข้ามความท้าทายเหล่านี้ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2559)

จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ มี 7 ขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ 1) การวิเคราะห์องค์กรและกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ 2) การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ 3) ตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ (KPI) 4) การจัดทำแผนปฏิบัติการ 5) การจัดทำระบบบริหารคุณภาพ 6) การกำกับ ตรวจสอบ ประเมินผล และ 7) การวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงและรายงานผล ซึ่งแสดงถึงการบริหารที่เป็นระบบมีขั้นตอนชัดเจน และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุบัน พรเวียง ที่ชี้ว่ากระบวนการเป็นหัวใจของกลไกการขับเคลื่อน โดยเฉพาะการดำเนินงาน การตรวจสอบ และการรายงานผล (สุบัน พรเวียง, 2564) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ วาทีณี พูลทรัพย์ ที่เน้นการบริหารสมรรถนะองค์กรและนวัตกรรมเชิงระบบ ผ่านกระบวนการบริหารที่เป็นระบบต่อเนื่อง ตั้งแต่การวางแผนจนถึงติดตามผล (วาทีณี พูลทรัพย์, 2563) สรุปได้ว่า แนวทางนี้สอดคล้องกับงานวิจัยทั้งเชิงโครงสร้าง กระบวนการ และเป้าหมาย โดยเหมาะกับบริบทพื้นที่นวัตกรรมที่ต้องการระบบบริหารที่ยืดหยุ่น มีประสิทธิภาพ และใช้งานได้จริง

2. การสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่

ผลผลิตหลักของงานวิจัยนี้ คือ รูปแบบการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผ่านการสังเคราะห์และตรวจสอบอย่างเป็นระบบ ถือเป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่มีคุณค่า รูปแบบนี้มีหลักการสำคัญ 5 ประการ ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา กระบวนการวงจรคุณภาพ การบริหารมุ่งสู่ความเป็นเลิศ การบริหารแบบมีส่วนร่วม และการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยมีแกนกลาง คือ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM) ที่เน้นผลลัพธ์มากกว่ากระบวนการ นำไปสู่การออกแบบกระบวนการ 7 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัจจัยนำเข้าไปจนถึงผลลัพธ์ และกำหนดตัวชี้วัด (KPI) ที่เชื่อมโยงกับสมรรถนะของผู้เรียน “ละอ่อน เจียงใหม่” ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของพื้นที่นวัตกรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) รูปแบบนี้ยังเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีบทบาท และยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สันติ บุญภิรมย์ ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจ และสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของ (Ownership) ซึ่งส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพอย่างยั่งยืนตามแนวทาง IQA AWARD (สันติ บุญภิรมย์, 2562) สุดท้ายรูปแบบนี้มีลักษณะของการบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (TQM) และการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยครอบคลุมทั้งระบบหลัก (QM1, QM2, QM3) และระบบสนับสนุน (QM4) สะท้อนมุมมองแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติของการจัดการศึกษา ถือเป็นนวัตกรรมที่มีรากฐานทางทฤษฎีชัดเจนตามคุณลักษณะของรูปแบบที่ดี (พัฒนา พรหมณี และคณะ, 2560) นอกจากนี้ การออกแบบกระบวนการดังกล่าวยังสอดคล้องกับหลัก RBM และ PDCA ตรงกับผลการศึกษาของ Wartini, S. et al. ที่พบว่า โรงเรียนประถมในอินโดนีเซียสามารถบริหารจัดการคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีวัฒนธรรมองค์กรที่แข็งแกร่งและครูมีส่วนร่วมในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งสะท้อนแนวคิด TQM ที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบนี้ (Wartini, S. et al., 2019) รวมถึงผลการศึกษาของ Darmaji, D. et al. ที่ยืนยันว่า PDCA เป็นหัวใจของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (Darmaji, D. et al., 2020) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางที่สถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมศึกษานำไปใช้จริง

3. การประเมินรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการระบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้มีส่วนได้เสีย 30 คน พบว่า คะแนนด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของทั้งสองอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นบทพิสูจน์ถึงคุณภาพและประสิทธิผลของงานวิจัยนี้ การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทตั้งแต่การให้ข้อมูล ร่วมยกร่างในเวที Workshop จนถึง การประเมินผล เป็นการสร้างพันธมิตรเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Alliance for Change) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด

ของ สุวิมล รัฐวร ที่เน้นการมีส่วนร่วมตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ จนถึงร่วมติดตามประเมินผล (สุวิมล รัฐวร, 2561) และอัมพร พินะสา ที่สรุปกระบวนการมีส่วนร่วม 4 ระดับ คือ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมสืบทอดรักษาความยั่งยืน (อัมพร พินะสา, 2560)

โดยสรุป ผลการวิจัยยืนยันว่า รูปแบบการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ เป็นนวัตกรรมเชิงกระบวนการที่สมบูรณ์ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ตอบโจทย์บริบทและความท้าทายของสถานศึกษานำร่องได้อย่างตรงจุด และได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวาง แสดงถึงศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่ระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า สภาพปัญหาในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานำร่องอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบและการกำหนดวิสัยทัศน์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้านในภาพรวมก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านรูปแบบการบริหารจัดการและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากที่สุด แนวทางการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ตั้งแต่การวิเคราะห์องค์ประกอบไปจนถึงการรายงานผลการประกันคุณภาพภายใน การสร้างรูปแบบและคู่มือการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ได้พัฒนารูปแบบและคู่มือ ที่ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต แนวทางการประเมิน พร้อมระบุเงื่อนไขความสำเร็จอย่างชัดเจน การประเมินรูปแบบและคู่มือ ผลการตรวจสอบและประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า รูปแบบและคู่มือดังกล่าวมีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับสูง งานวิจัยได้นำเสนอรูปแบบและ คู่มือการบริหารจัดการที่พัฒนาอย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการแนวคิดบริหารสมัยใหม่ เช่น RBM การบริหารแบบมีส่วนร่วม วงจร PDCA และ TQM จึงสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมควรนำรูปแบบและคู่มือที่พัฒนาขึ้นไปปรับใช้ตามบริบท เพื่อยกระดับระบบประกันคุณภาพภายในให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรใช้เป็นแนวทางในการอบรมและส่งเสริมศักยภาพของผู้บริหารและครู กระทรวงศึกษาธิการอาจใช้เป็นต้นแบบขยายผลในระดับประเทศ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบและคู่มือในบริบทที่หลากหลาย และศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยภายในโรงเรียนกับความสำเร็จของการประกันคุณภาพ รวมถึงขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา เพื่อเพิ่มความหลากหลายของข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรตดิ้ง.
- ประกาศคณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2564). เรื่อง หลักเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2564. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนพิเศษ 313 ง หน้า 14 (22 ธันวาคม 2564).
- พระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. 2562. (2562). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก หน้า 102-119 (30 เมษายน 2562).

- พัฒนา พรหมณี และคณะ. (2560). แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 6(2), 128-135.
- วาทีณี พูลทรัพย์. (2563). องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2566). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา แนวคิด แนวปฏิบัติ และกรณีศึกษา. (ปรับปรุงครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: ทิพย์วิสุทธิ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2562). การวิจัยทางการศึกษาและการวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น กรุป.
- สัμμα ธนินธ์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2559). การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.).
- สำนักงานบริหารพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา. (2562). สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แยกตามขนาดของสถานศึกษา. เรียกใช้เมื่อ 14 ธันวาคม 2566 จาก <https://www.edusandbox.com>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (Education Sandbox). เรียกใช้เมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2566 จาก <https://dl.parliament.go.th/handle/20.500.13072/548822>
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2562). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุนัน พรเวียง. (2564). กลไกขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานำร่องสำหรับพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 21(1), 51-66.
- สุวิมล ธีรรุ. (2561). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- อนุพงษ์ ชุมแวงวาปี. (2560). การพัฒนาแบบองค์การแห่งนวัตกรรมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อัมพร พินะสา. (2560). การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- Best, J. W. (1997). Research in Education. (3rd ed.). New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Darmaji, D. et al. (2020). Sistem penjaminan mutu internal sekolah di satuan pendidikan dasar (Studi kasus di SD Plus Al-Kautsar Malang). Jurnal Pendidikan Dasar Nusantara, 5(2), 172-186.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

Wartini, S. et al. (2019). Implementation of the Internal Quality Assurance System in Improving the State Primary School Culture. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, volume 397, 219-229. DOI: <https://url.in.th/QVvWa>